

MUDETUD
Keskkonnaameti peadirektori
asetäitja
[Registreerimise kuupäev]
korraldusega nr [RegNr]

VÄIKESE VÄINA LOODUSALA KAITSEKORRALDUSKAVA

KESKKONNAAMET

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Kaasrahanud Šveitsi riik majanduslike ja sotsiaalsete
erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidus.**

Sisukord

1.	ALA ISELOOMUSTUS	5
1.1	Uuritus	7
1.1.1	Läbiviidud inventuurid ja uuringud	7
1.1.2	Riiklik seire	8
2.	VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1	Elupaigatüübid	10
2.2	Liigid	32
3.	MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED	52
4.	KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED	55
4.2	Kraavide ja jõgede puhastamine ja tammi avade rajamine	56
5.	TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	58
6.	KÜLASTUSKORRALDUS	61
	KASUTATUD ANDMEALLIKAD	62

Eessõna

Kaitsekorralduskava on koostatud vastavalt [määrusele](#) „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine”.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja vajadusel uuendatakse vähemalt iga 12 aasta tagant (vaadatakse üle eesmärgid ja tegevused), kuid põhjendatud juhtudel uuendatakse kava ka varem (väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest). Alale on koostatud varasemalt Väikese väina loodusala kaitsekorralduskava, mis hõlmas nii siseriiklike kaitstavaid alasid Kõinastu hoiuala ja Võilaiu hoiuala kui ka rahvusvahelise tähtsusega loodusala ning lisaks Väikese väina hoiuala, Aljava käpaliste püsielupaiga ja Või merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava (2014 – 2023).

Kava sisaldab ala üldiseloomustust, alal leiduvate loodusväärtuste kaitse-eesmärke, mõjutegureid, vajalikke kaitsemeetmeid ja kaitsekorralduslikke tegevusi, tulemuslikkuse hindamist, ala ja selle väärtuste tutvustamist ning külastuskorraldust.

Kaitsekorralduskavale on lisatud eelmise perioodi kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise aruanne (lisa 1).

Kava koostas Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna projekti koordinaator Agnes Putnik ning koordineeris projekti koordinaatorid Gert Enno ja Kadri Paomees. Kava koostamisel viidi läbi kaasamiskoosolek, mis toimus xx.xx.xxxx veebis, mille kohta on koostatud protokoll.../...

Kava juures on tegevuste ja kaitse-eesmärkide kaardikihid, mis on tab formaadis.

Kaitsekorralduskava on valminud Šveitsi-Eesti koostööprogrammi (2022–2029) elurikkuse programmi raames, mille eesmärk on tõhustada looduskaitse valdkonda. Programmi rahastavad Šveits ja Eesti riik. Šveitsi Konföderatsioon ega programmi elluviimisega seotud asutused ei vastuta kaitsekorralduskavas esitatud informatsiooni õigsuse ja sisu kasutamise eest.

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

Elupaigatüüp – elupaik, mis vastan loodusdirektiivi I lisas nimetatud tüübile.

FRV (*favourable reference value*) – soodne võrdlusväärtus. Nii levila kui ka pindala soodsa või ebasoodsa seisundi kindlakstegemiseks on vaja kehtestada neile parameetritele künnisväärtused. Neid künnisväärtusi nimetatakse soodsateks võrdlusväärtusteks

HA – hoiuala

Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine – kaitsekorralduse tõhususe analüüsimine vastavalt kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise metoodikale, mille eesmärk on hinnata, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja väärtuste seisundi paranemise

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

KAUR – Keskkonnaagentuur

KE – kaitse-eeskiri

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

KOV – kohalik omavalitsus

LiA – linnuala (linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks asutatud ala)

LiD – linnudirektiiv (sätestab liikmesriikide õigused ja kohustused loodusliku linnustiku kaitseks ja kasutamiseks)

LKA – looduskaitseala

LKS – looduskaitseeadus

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

MaRu – Maa- ja Ruumiamet

Mõjutegur (impact) – ohutegur + survetegur

Pärandniit – poollooduslik kooslus looduskaitseeaduse mõistes

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

SDF (standard data form) – Natura standardandmebaas ehk standardne andmevorm

Seisundi parandamine – arvestatava looduskaitsealase seisundiga (C) elupaikade seisundi parandamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

Survetegur (pressure) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutav positiivne või negatiivne tegur (näiteks intensiivne maakasutus, reostuskoormus, häiringud, karjatamine jms)

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks; looduslik areng)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaigatüüpide taastamisega (näiteks pärandniidud, sood)

Tulemuslikkuse hindamine – kavaga ettenähtud tegevuste täitmise kontroll

1. ALA ISELOOMUSTUS

Tabel 1. Ala iseloomustus

Ala nimi (registrikood ja ala suurus)	Väikese väina loodusala (EE0040486, 17 730,74 ha)
Alal asuv linnuala	Väinamere linnuala (RAH0000133, 273 208,88 ha)
Alal asuv kaitstav ala (registrikood)	1. Väikese väina hoiuala (KLO2000341, 16 751,9 ha); 2. Võilaiu hoiuala (KLO2000337, 539,8 ha); 3. Kõinastu hoiuala (KLO2000212, 328,2 ha); 4. Aljava käpaliste püsielupaik (KLO3001234, 34,1 ha); 5. Mui merikotka püsielupaik KLO3001686, 12,5 ha); 6. Nenu merikotka püsielupaik (KLO3002614, 12,56 ha); 7. Koguva merikotka püsielupaik (KLO3001711, 12,4 ha); 8. Suurlaiu merikotka püsielupaik (KLO3003276, 12,56 ha); 9. Või merikotka püsielupaik (KLO3000438, 76,6 ha)
Asukoht ja piirid	Keskkonnaportaali
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse määrus „ Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas “, Keskkonnaministri määrus „ I ja II kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri “, Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri , ja Keskkonnaministri määrus „ Merikotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri “, Looduskaitse seadus § 14, § 32 ja 33
Kaitseväärtuste paiknemine¹/maaomand/kõlvikuline jaotus	Keskkonnaportaali

¹ Ei kuvata I ja II kaitsekategooria liigi isendite leiukohti

Väikese väina loodusala pindala on 17 730,74 ha, millest maismaa pindala on 3 716,07 ha ja mereosa pindala 13 967,18 ha. Loodusala tuumikuks on Väike väin, mis on osa Väinamerest. Lahe laius on 2 – 4 km ja sügavus enamasti alla kolme meetri. Väikeses Väinas paikneb u 15 suuremat saart ning laidu. Väina jagab kaheks 1896. aastal valminud Muhu saart Saaremaaga ühendav tamm. Tamm ja eriti selle laiendused on oluliselt pärssinud veevahetust väinas.

Ajalooliselt on mereäärseid alasid kasutatud peamiselt karjatamiseks ja roolõikuseks. Väikese väina looduslal asuvad väärtuslikud ranniku ja mere-elupaigad on olulised seal peatuvatele arvukatele rändlinnuliikidele. Loodusala kaitseväärtused on kaunis kuldking, madal unilook, emaputk ja viigerhüljes. Elupaigatüübid, mis on kaitse-eesmärgiks on veealused liivamadalad (1110), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), esmased rannavallid (1210), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), liigirikkad madalsood (7230), vanad looduspõõsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020) ja puiskarjamaad (9070).

Madalaveeline Väike väin on atraktiivne rändepeatuskoht veelindudele. Rannaniitudel ja laidudel pesitsevad linnuliigid, kes kasutavad madalat rannikumerd toitumiskohtadena. Väinas paikneb u 15 suuremat saart ning laidu mis pakuvad häid pesitsuspaiku mere- ning rannikulindudele. Mereimetajatest esineb Väikeses väinas nii viiger- kui ka hallhülgeid. Viigerhülge jaoks on oluliseks puhke kohaks Muhu lõunarannikul Võilaiust 1-2 km lõunas asuvad Pühadekared.

Loodusala kattub Väikese väina hoiuala, Võilau hoiuala ja Kõinastu hoiualaga, lisaks kattub osaliselt Väinamere linnualaga ning mitme merikotka püsielupaigaga.

1.1 Uuritus

1.1.1 Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Tabel 2. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Inventuuri/ uuringu nimi	Tüüp	Inventeeritav/ uuritav väärtus	Aasta	Inventuuri/ uuringu läbiviija	Märkused
Väikese väina hoiuala niiduelupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Pärandniidud	2025	OÜ Metsaruum (Marje Talvis)	
Kompleksuuring Väikese väina tammil paiknevate elektriliinide mõju kohta lindudele	Uuring	Linnud	2020	Eesti Ornitoloogiaühing	Tellitud Elering AS poolt
Viigerhülge elupaigakasutuse uuring	Uuring	Imetajad	2020	Pro Mare MTÜ	
Väikese väina silla alternatiivide mõju uuring	Uuring	Muu	2021	Tallinna Tehnikaülikool	
Väikese väina tammi sildade KMH eelhinnang	Uuring	Muu	2024	Hendrikson DGE	

Ekspert hinnang kavandavate merekaablite võimalikust mõjust merevee kvaliteedile, sh heljumi võimaliku leviku kohta	Uuring	Muu	2025	SmartSea OÜ	
---	--------	-----	------	-------------	--

1.1.2 Riiklik seire²

Tabel 3. Riiklik seire

Seirejaama nimi ja kood	Seirata väärtus	Märkused
Väike väin SJA0361000	Linnud	Haudelindude kooslused (väikesed meresaared), veelindude arvukus pesitsusperioodil, 10 mõõtekohta
Muhu Lõpemeeri SJB1534000	Linnud	Haudelindude kooslused (väikesed meresaared), Veelindude arvukus pesitsusperioodil, 1 mõõtekoht.
Ac05 SJB0455000	Linnud	Kesktaoline veelinnuloendus, talvituvate veelindude arvukus, 10 mõõtekohta.
Koguva SJB1219000	Linnud	Haudelinnustiku punktloendus, 12 seirejaama
SJB4316000	Imetajad	Hülgliseire Pühadekares
SJB3396000	Imetajad	Hülgliseire Võilaiul

² Seire andmed on leitavad Keskkonnaseire infosüsteemist ([KESE](#))

SJB1955000	Linnud	Lindude rändekogumid - sookured
Väike väin SJA3508000	Linnud	Lindude rändekogumid - luiged
Talila SJB1777000	Linnud	Haudelindude kooslused – rannaniidud
Orissaare SJB3434000	Linnud	Haudelindude kooslused – rannaniidud
Kõrkvere SJB3436000	Linnud	Haudelindude kooslused – rannaniidud
Kõinastu SJA2516000	Linnud	Haudelindude kooslused – rannaniidud
Võilaid SJA9493000	Linnud	Haudelindude kooslused – rannaniidud

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1 Elupaigatüübid

Metsaruum OÜ teostas 2025. aastal Väikese väina hoiualal niiduelupaigatüüpide inventuuri. Elupaigatüüpide veealused liivamadalad, liivased ja mudased pagurannad, laiad madalad lahed ja karide andmed pärinevad aruandest „Loodusdirektiivi I lisa mereelupaikade seisundi hindamine ja EL Looduse taastamise määruse mereelupaikade piiritlemine (2023-2024)“. Andmed on valdavalt modelleeritud ja seisundi hinnang on antud kogu elupaigatüübile ning ei ole polügooni põhine.

Tabel 5.1. Väikese väina loodusala elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
1110 Veealused liivamadalad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	4652,65	B	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	4652,65	B	B	3,96	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 2871 ha → 4652,65 ha. 2024. a tehti mereelupaikade modelleerimine, mille andmed on korrektsemad.

³ Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#)

⁴ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

⁵ 2019. a loodusdirektiivi [aruande](#) andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

⁶ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

⁷ Kaitse-eesmäärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
									Kuna andmed on modelleeritud, ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.
1140 Liivased ja mudased pagurannad KE – ei, LoD – I, LoA - ei	1670,95	B	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	1670,95	B	B	4,73	Ettepanek lisada elupaigatüüp loodusala kaitse-eesmärgiks. Kuna andmed on modelleeritud, ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
1150* Rannikulõukad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	38,19 1,83 1,40	A B C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	40,02 1,40	B	A	1,38 – 0,69	Saaremaa rannikulõugaste inventuur 2025. a.
1160 Laiad madalad lahed KE – jah, LoD – I, LoA - jah	2360,3	C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	2360,3	C	C	11,80	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 2 348 ha → 2 360,3 ha. 2024. a tehti mereelupaikade modelleerimine, mille andmed on korrektsemad. Kuna andmed on modelleeritud, ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
1170 Karid KE – ei, LoD – I, LoA - ei	986,5	C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	986,5	C	C	0,57	Ettepanek lisada elupaigatüüp loodusalakaitse-eesmärgiks. Kuna andmed on modelleeritud, ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.
1210 Esmased rannavaliid KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,96 0,71	B C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	0,96 0,71	B	B	0,42	Vaja täpsustada andmeid. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
1230 Merele avatud pankrannad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,03	C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	vältida halvenemist	0,03	B	B	0,05	Vaja täpsustada andmeid. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.
1310 Soolakulised muda- ja liivarannad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,19 0,73	A C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	0,19 0,73	A	A	0,31	Vaja täpsustada andmeid. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.
1620 Väikesaared ning laiud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,18 14,39 119,70	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	14,57 119,70	C	C	7,90	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 124 ha → 134,28 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
1630* Rannaniidud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	958,64 321,15 466,68	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	1 279,79 466,68	B	B	12,48	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 1 701 ha → 1 747,04 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
5130 Kadastikud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	25,40 40,54 102,44	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	65,94 102,44	B	B	5,61 – 4,81	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 183 ha → 168,38 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
6210 Kuivad niidud lubjarikkal mullal KE – jah, LoD – I, LoA - jah	156,77 17,91 10,52	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	174,68 10,52	B	B	5,75 – 9,58	Elupaiga 6210* LK seisund: 12,14 ha – A 9,53 ha – C Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 208 ha → 185,2 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
6270* Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal KE – jah, LoD – I, LoA - jah	87,33 1,45	A B	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	88,78	B	A	2,96 – 1,78	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 66 ha → 88,78 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
6280* Lood (alvarid) KE – jah, LoD – I, LoA - jah	766,31 126,97 113,60	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	893,28 113,60	A	A	10,07	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 1 038 ha → 1 006,88 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
6410 Sinihelmikakooslused KE – ei, LoD – I, LoA - ei	81,87 39,58 1,56	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	121,45 1,56	B	B	12,30 – 6,15	Ettepanek lisada kaitse-eesmärgiks.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
6530* Puisniidud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	14,68	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	21,10	B	A	1,26 – 0,63	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 27 ha → 25,18 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
	6,42	B		vältida halvenemist	4,09				
	4,09	C							
7210* Lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga KE – jah, LoD – I, LoA - jah	49,52	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	49,52	A	A	2,00	
	0,46	C		vältida halvenemist	0,46				
7230 Liigirikkad madalsood KE – jah, LoD – I, LoA - jah	3,40	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	7,27	B	B	0,03	
	3,87	B		vältida halvenemist	1,82				
	1,82	C							

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ³	Üldine LK väärtus ⁴	Panus üldpindalasse (%) ⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁷	P (ha)				
9010* Vanad loodusmetsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	38,22 7,74 0,02	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	45,96 0,02	B	B	0,07	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 63 ha → 45,98 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
9020* Vanad laialehised metsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	24,55 19,13 12,86	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	43,68 12,86	B	B	0,80	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 89 ha → 56,54 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.
9070 Puiskarjamaad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	16,35 46,62 72,49	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	62,97 72,49	B	B	4,52	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas 70 ha → 135,46 ha. 2025. aastal viidi läbi inventuur, mille andmed on korrektsemad.

Tabel 5.2. Väikese väina hoiuala elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
1110 Veealused liivamadalad KE – ei, LoD – I, LoA – jah	4652,65	B	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	4652,65	B	B	3,96	Ettepanek lisada elupaik Väikese väina hoiuala kaitse-eesmärgiks. Kuna andmed on modelleeritud, ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.

⁸ Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#)

⁹ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

¹⁰ 2019. a loodusdirektiivi [aruande](#) andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

¹¹ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

¹² Kaitse-eesmäärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
1150* Rannikulõukad KE – jah, LoD – I, LoA – jah	34,42 1,40	A C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	34,42 1,40	B	B	1,19 – 0,56	Saaremaa rannikulõugaste inventuur 2025. a.
1160 Laiad madalad lahed KE – jah, LoD – I, LoA – jah	2360,32	C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	muu (täpsustus märkustes)	2360,32	C	C	11,80	Kuna andmed on modelleeritud, siis ei ole teada kas elupaigatüübi pindala tuleb säilitada hea seisundina või vältida halvenemist, jääb kaitse-eesmärgiks säilitada elupaigatüübi pindala.
1210 Esmased rannavaliid KE – jah, LoD – I, LoA – jah	0,71	C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist	0,71	C	C	0,18	Vaja täpsustada andmeid. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
1230 Merele avatud pankrannad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,004	C	ebapiisavad või puuduvad andmed	vältida halvenemist	0,004	B	B	0,01	Vaja täpsustada andmeid. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.
1620 Väikesaared ning laiud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,18 11,33 16,23	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	11,51 16,23	B	B	1,76	
1630* Rannaniidud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	648,31 276,55 452,65	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	924,86 452,65	B	B	10,11	

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
5130 Kadastikud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	3,49	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	30,23	C	C	3,56 – 3,05	
	26,74	B		vältida halvenemist	74,52				
	74,52	C							
6210 Kuivad niidud lubjarikkal mullal KE – jah, LoD – I, LoA – jah	116,51	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	131,14	B	B	4,79 – 2,87	Elupaiga 6210* LK seisund: 12,14 ha - A
	14,63	B		vältida halvenemist	6,08				
	6,08	C							
6270* Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal KE – jah, LoD – I, LoA – jah	31,93	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	33,38	B	B	1,11 – 0,67	
	1,45	B		vältida halvenemist					

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
6280* Lood (alvarid) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	529,42	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	601,89	A	A	7,29	
	72,47	B		vältida halvenemist	98,81				
	98,81	C							
6530* Puisniidud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	10,34	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	10,65	B	B	0,71 – 0,35	
	0,31	B		vältida halvenemist	3,16				
	3,16	C							
7210* Lubjarikkad madalsood läänemõõkrohuga KE – jah, LoD – I, LoA – jah	2,95	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	3,41	B	B	0,14	
	0,46	B							

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
7230 Liigirikkad madalsood KE – jah, LoD – I, LoA - jah	3,35 3,87 1,82	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	7,22 1,82	B	B	0,03	
9010* Vanad loodusmetsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	29,89 7,74 0,02	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	37,63 0,02	B	B	0,07	
9020* Vanad laialehised metsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	12,72 5,03	B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	12,72 5,03	B	B	0,46	

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	P (ha)				
9070 <i>Puiskarjamaad</i> KE – jah, LoD – I, LoA – jah	14,64 35,56 67,88	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	50,2 67,88	C	B	3,92	

Tabel 5.3. Kõinastu hoiuala elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹³	Üldine LK väärtus ¹⁴	Panus üldpindalasse (%) ¹⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹⁷	P (ha)				
1230 Merele avatud pankrannad KE – jah, LoD – I, LoA – jah	-	-	ebapiisavad või puuduvad andmed	-	-	-	-	-	Andmed puuduvad, vaja läbi viia inventuur. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.
1310 Soolakulised muda- ja liivarannad KE – jah, LoD – I, LoA – jah	-	-	ebapiisavad või puuduvad andmed	-	-	-	-	-	Andmed puuduvad, vaja läbi viia inventuur. Kui elupaika ei leidu, arvata kaitse-eesmärgist välja.

¹³ Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#)

¹⁴ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

¹⁵ 2019. a loodusdirektiivi [aruande](#) andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

¹⁶ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

¹⁷ Kaitse-eesmärgid seatakse LK seisundist lähtuvalt.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹³	Üldine LK väärtus ¹⁴	Panus üldpindalasse (%) ¹⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹⁷	P (ha)				
1620 Väikesaared ning laiud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	102,29	C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	vältida halvenemist	102,29	C	C	5,99	Viimased andmed 2016. a.
1630* Rannaniidud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	128,87 3,11	A B	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	131,98	A	A	0,94	Viimased andmed 2016. a.
5130 Kadastikud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	21,49	C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	vältida halvenemist	21,49	B	C	0,71 – 0,61	Viimased andmed 2016. a.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹³	Üldine LK väärtus ¹⁴	Panus üldpindalasse (%) ¹⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹⁷	P (ha)				
6210* Kuivad niidud lubjarikkal mullal KE – jah, LoD – I, LoA – jah	9,53	C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	vältida halvenemist	9,53	C	B	0,32 – 0,19	
6270* Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal KE – jah, LoD – I, LoA – jah	33,76	A	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	33,76	B	A	1,12 – 0,67	Viimased andmed 2016. a.
9020* Vanad laialehised metsad KE – jah, LoD – I, LoA – jah	24,55	A	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	24,55	B	A	0,40	Viimased andmed 2016. a.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹³	Üldine LK väärtus ¹⁴	Panus üldpindalasse (%) ¹⁵	Märkused
	P (ha)	LK seisund ¹⁶	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹⁷	P (ha)				
9070 <i>Puiskarjamaad</i> KE – jah, LoD – I, LoA - jah	2,03	C	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	vältida halvenemist	2,03	B	C	0,07	Viimased andmed 2016. a.

Tabel 5.4. Võilau hoiuala elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹⁸	Üldine LK väärtus ¹⁹	Panus üldpindalasse (%) ²⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ²¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ²²	P (ha)				
1160 Laiad madalad lähed KE – jah, LoD – I, LoA – jah	-	-	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	-	-	-	-	-	Andmed puuduvad. Vaja läbi viia inventuur, kui elupaika ei leidu, ettepanek arvata kaitse-eesmärgist välja.
1630* Rannaniidud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	169,95 37,22 11,84	A B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	207,17 11,84			1,56	Enamus andmed on uued.

¹⁸ Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#)

¹⁹ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

²⁰ 2019. a loodusdirektiivi [aruande](#) andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

²¹ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed EELIS-st 27.08.2026 seisuga.

²² Kaitse-eesmäärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ¹⁸	Üldine LK väärtus ¹⁹	Panus üldpindalasse (%) ²⁰	Märkused
	P (ha)	LK seisund ²¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ²²	P (ha)				
5130 Kadastikud KE – jah, LoD – I, LoA – jah	9,68	A	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatiübi pindala ja hea seisund	9,68	B	A	0,40 – 0,34	Viimased andmed 2016. a.
6280* Lood (alvarid) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	219,45 11,44 6,55	A B C	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	säilitada elupaigatiübi pindala ja hea seisund vältida halvenemist	230,89 6,55			2,57	Enamus andmed on uued, üksikutel aladel on vanemad kui 10. a.
7210* Lubjarikkad madalsood läänemõõkrohuga KE – jah, LoD – I, LoA – jah	3,31	B	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega eksperdi arvamusel	säilitada elupaigatiübi pindala ja hea seisund	3,31	A	A	0,13	

2.2 Liigid

Väikese väina loodusala kaitse-eesmärgid on II lisas nimetatud liigid emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*) ja viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*).

Lisaks kattub loodusala Väikese väina hoiuala, Võilaiu hoiuala, Kõinastu hoiualaga, Aljava käpaliste püsielupaiga ja merikotkaste püsielupaikadega.

Väikese väina hoiuala kaitse-eesmärkideks on eelkõige kaitstavad taimeliigid, sh Loodusdirektiivi II lisas märgitud emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja madal unilook (*Sisymbrium supinum*). Samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: hüüp (*Botaurus stellaris*), külmnokk-luik (*Cygnus olor*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), hallhani (*Anser anser*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), viupart (*Anas penelope*), rääkspart (*Anas strepera*), soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), sõtkas (*Bucephala clangula*), rohukoskel (*Mergus serrator*), aul (*Clangula hyemalis*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), kalakajakas (*Larus canus*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), võõt-põõsalind (*Sylvia nisoria*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*).

Võilaiu hoiuala kaitse-eesmärkideks on hallhani (*Anser anser*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), tutkas (*Philomachus pugnax*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), võõt-põõsalind (*Sylvia nisoria*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*).

Kõinastu hoiuala kaitse-eesmärkideks on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide - rukkiräägu (*Crex crex*), randtiiru (*Sterna paradisaea*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*) ja niidurüdi (*Calidris alpina*) elupaikade kaitse.

2017. aastal viidi läbi Väinamere linnuala Saaremaa ja Muhu ranniku haudelinnustiku ja rändel peatuvate veelindude inventuur ning enamus linna liikide paaride ja rändel olevate isendite arvukus on kirja pandud sellest inventuurist.

Tabel 6. Liikide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Natura loodusala						
Emaputk LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	31 409,77 40	Leiukohta ha taime	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist	18,56 - 27,85	Ühes leiukohas 2023. a vaatluste kohaselt 40 taime, teistes leiukohtades vaatlused vanemad kui 10 a. Vaja täpsustada andmeid.
Kaunis kuldking LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	24 30,5 8 267	Leiukohta Ha Puhmik/kogumik võsu	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist	0,13 - 0,32	Puhmikute ja võsude arvukus kolmest leiukohast, mille viimased vaatlused olid 2024. a. Üsikutes leiukohtades olid viimased vaatlused 2010. a.

²³ Numbrid näitavad, milline on selle loodusala/linnuala liikide osakaal kogu loodusdirektiivi aruande soodsast võrdlusväärtusest/osakaal selle loodusala/linnuala liigi kaitse tegevuskavade soodsast seisundist.

²⁴ Kasutatavad ühikud: isendite arv (rändajad (r), talvitujad (t), isased – metsis (kukke)), paaride arv (p), taimede arv (õitsvad varred, võrsed), puhmikute arv (taimed), elupaiga/kasvukoha suurus (ha), asustatud puud/kivid (samblad, samblikud, lendorav), asustustihedus (ha², linnuatlases), atlase ruutude arv (liigi esinemine), leiukohtade arv

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Madal unilook LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	1	Leiukohta	ebapiisavad või puuduvad andmed	vältida halvenemist		Väikese väina hoiualal oli üks leiukoht KLO930051, mis on arhiveeritud 2015. aastal. Puuduvad andmed, et Väikese väina looduslal liiki enam leidub. Ettepanek arvata kaitse-eesmärgist välja.
Soohiilakas LKS – II, KE – ei, LoD – II, IV, LoA - ei	8 2,97 1	leiukohta Ha Taim	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		Vaja läbi viia taime inventuur ja kaaluda eesmärgiks seadmist Väikese väina loodusala kaitse-eesmärgiks. 2014. aastal oli 3 leiukohta, tänaseks on 8 leiukohta looduslal. Taime arvukus ühest leiukohast, mille viimane vaatlus oli tehtud 2024. a.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Viigerhüljes LKS – II, KE – jah, LoD – II, V, LoA - jah	1755,4 84	Ha isendit	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus vältida halvenemist	5-15	Viimased andmed 2025. a.
Siseriiklikud eesmärgid						
Väikese väina hoiuala						
Hüüp LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	2 3 589	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2017. a
Kühmnokk-luik LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	300 – 330 2000 – 3000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Väikeluik LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	4 Ca 1500 369 3284	Leiukohta Paari kevadel Paari sügisel ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Luikede seire 2022. a.
Laululuik LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	156 662	Paari sügisel Paari kevadel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Luikede seire 2022. a.
Hallhani LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	60 – 80 1000 – 1500	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
Valgepõsk-lagle LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	1 – 2 6000 – 1000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Viupart</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	19 000 – 20 000	Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Rääkspart</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	90 – 120 400 – 5000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Soopart</i> LKS – II, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	850 – 900	Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Luitsnökk-part</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	25 – 30 50 – 100	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Punapea-vart</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	1 – 5 4000 – 5000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Tuttvart</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	530 – 600 5000 – 6000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Hahk</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	40 – 50 100 – 150	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Sõtkas</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	3000 – 5000	Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Rohukoskel</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA – jah	15 – 20 400 – 500	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Aul</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA – jah	7000 – 5000	Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Roo-loorkull</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2 3 – 5 5 – 10 15,6	Leiukohta Paari Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Liivatüll</i> LKS – III, KE – jah, LiD – ei, LiA – ei	9 2 282,9	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud ühe leiukoha andmete põhjal, mille viimane vaatlus oli 2022. a. Teiste leiukohtade vaatlused on 2013. – 2020. a.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Kiivitaja LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	70 – 100 2000 – 2300 2	Paari Isendit rändel Isendit	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		2 isendit on rõngastatud 2024. a.
Niidurüdi LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	4 15 138	Leiukohta Paari ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud kahe leiukoha andmete põhjal, mille viimane vaatlus oli 2019. a.
Mustsaba-vigle LKS – II, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	5 1 10 – 15 292,2	Leiukohta Paar Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paari arvukus on võetud ühe leiukoha andmete põhjal, mille viimane vaatlus oli 2022. a.
Suurkoovitaja LKS – III, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	6 5 – 10 20 – 50 561,5	Leiukohta Paari Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Punajalg-tilder</i> LKS – III, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	30 5 976,5	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud kolme leiukoha andmete põhjal, mille viimased vaatlused olid 2022. a. Teiste leiukohtade andmed 2013. – 2020. a.
<i>Kivirullija</i> LKS – II, KE – jah, LiD – ei, LiA - jah	1 1 2 – 5 15,6	Leiukoht Paar Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2017. a vaatlusest.
<i>Väikekajakas</i> LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - ei	2 10 – 5 400 – 500 15,8	Leiukohta Paari Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Naerukajakas</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	2100 - 2300 5000 – 7000	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Kalakajakas</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, LiA - jah	200 – 250 2000 – 2500	Paari Isendit rändel	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		
<i>Tutt-tiir</i> LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	2 2 – 3 20 – 40 16,3	Leiukohta Paari Isendit rändel Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2017. a.
<i>Jõgitiir</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	15 137 28,3	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud kolme leiukoha andmete põhjal, mille viimased vaatlused olid 2022. a väikeste meresaarte haudelinnustiku seirest, teistes leiukohtades on viimased vaatlused tehtud 2017. a.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Randtiir LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	18 34 80,5	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud kahe leiukoha andmete põhjal, mille viimased vaatlused olid 2022. a väikeste meresaarte haudelinnustiku seirest, teistes leiukohtades on viimased vaatlused tehtud 2017. a.
Väiketiir LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2 3 19,8	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud ühe leiukoha andmete põhjal, mille viimased vaatlused olid 2022. a väikeste meresaarte haudelinnustiku seirest.
Vööt-pöösaland LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	16 2 139,7	Leiukohta Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Paaride arvukus on võetud ühe leiukoha andmete põhjal, mille viimane vaatlus oli 2022. a EOÜ lindude transektloendusest.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Punaselg-õgija</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	5 15 – 30 10,2	Leiukohta Paari Ha	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega ekspertarvamusel	vältida halvenemist		
<i>Emaputk</i> LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	27 404,266 40	Leiukohta Ha Taime	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega ekspertarvamusel	vältida halvenemist		Ühes leiukohas 2023. a vaatluste kohaselt 40 taime, enamus leiukohtades vaatlused vanemad kui 10 a. Vaja täpsustada andmeid.
<i>Kaunis kuldking</i> LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	18 28,5 8 267	Leiukohta Ha Puhmik/kogumik Võsu	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		Puhmikute ja võsude arvukus kolmest leiukohast, mille viimased vaatlused olid 2024. a. Üksikutes leiukohtades olid viimased vaatlused 2010. a.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Madal unilook LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV, LoA - jah	1	leiukoht	ebapiisavad või puuduvad andmed	vältida halvenemist		Väikese väina hoiualal oli üks leiukoht KLO930051, mis on arhiveeritud 2015. aastal. Puuduvad andmed, et Väikese väina hoiualal liiki enam leidub. Ettepanek arvata kaitse-eesmärgist välja.
Võilaiu hoiuala eesmärgid						
<i>Tutkas</i> LKS – I, KE – jah, LiD – I, II, LiA - jah	1 72,9 1	Leiukoht Ha Isend	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2019. a vaatlustest
<i>Hallhani</i> LKS – ei, KE – jah, LiD – II, III, LiA - jah	85	Isendit	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		2024. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Valgepõsk-lagle</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	55	Isendit rändel	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		2025. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.
<i>Niidurüdi</i> LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	1 10 272,95	Leiukoht Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2019. a vaatlustest.
<i>Punajalg-tilder</i> LKS – III, KE – jah, LiD – II, LiA – jah	1 12 326,8	Leiukoht Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2019. a vaatlustest.
<i>Kivirullija</i> LKS – II, KE – jah, LiD – ei, LiA – jah	2	Isendit	põhineb peamiselt väga piiratud andmetega ekspertarvamusel	vältida halvenemist		2017. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Randtiir LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	4	isendit	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		2025. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.
Väiketiir LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	3	isendit	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		2016. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.
Vööt-põõsalind LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	1 1 0,44	leiukoht paar Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2017. a vaatlusest. Vaja täpsustada andmeid.
Punaselg-õgija LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2	Isendit	ebapiisavad või puuduvad andmed	vältida halvenemist		PlutoF vaatlus 2022. a. Vaja täpsustada andmeid, kuid liik ilmselt esineb alal.
Kõinastu hoiuala eesmärgid						

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Rukkirääk</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2 18,44 3	leiukohta Ha Paari	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2017. a vaatlustest. Vaja täpsustada andmeid.
<i>Randtiir</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	4	Isendit	põhineb peamiselt piiratud hulga andmete ekstrapoleerimisel	vältida halvenemist		2025. a PlutoF vaatlus. Vaja täpsustada andmeid.
<i>Punaselg-õgija</i> LKS – III, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2 – 4	Isendit	ebapiisavad või puuduvad andmed	vältida halvenemist		PlutoF vaatlus 2013. a ja 2022. a. Vaja täpsustada andmeid.
<i>Niidurüdi</i> LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	5 127,17	Paari Ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2019. a vaatlustest.
Aljava käpaliste püsielupaik						

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
<i>Arukäpp</i> LKS – II, KE – jah, LoD – ei, LoA - ei	1 0,5 1	leiukoht Ha taim	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2021. a vaatlustest.
<i>Tõmmu käpp</i> LKS – II, KE – jah, LoD – ei, LoA - ei	2 14,88 156	Leiukohta Ha Taime	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2024. a vaatlustest.
Koguva merikotka püsielupaik						
<i>Merikotkas</i> LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	2 22,84 2	leiukohta Ha Paari	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2024. a vaatlustest, mõlemas leiukohas 1 paar.
Mui merikotka püsielupaik						

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Merikotkas LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	1 16,84 1	leiukoht Ha Paar	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2024. a vaatlustest.
Nenu merikotka püsielupaik						
Merikotkas LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	2 16,84 1	leiukohta Ha Paar	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2024. a vaatlustest. Üks pesa asustamata
Suurlaiu merikotka püsielupaik						
Merikotkas LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA – jah	1 27,64 1	leiukoht Ha Paari	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Andmed 2026. a vaatlusest.
Või merikotka püsielupaik						

Kaitseväärtus ja ladinakeelne nimetus LKS – kaitsekategooria (I; II; III) KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei) LiD – linnudirektiivi lisa number LoD – loodusdirektiivi lisa number LiA – linnuala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei) LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ²³	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, täpne suurus/elupaiga pindala)	Ühik ²⁴	Andmekvaliteet			
Merikotkas LKS – I, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	2 76,64 0	leiukohta Ha Paari	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	vältida halvenemist		Leiukoha vaatlus 2024. a, pesad asustamata.

3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED

Tabel 9. Mõjutegurid, meetmed ja tegevused

Väärtus	Mõjutegur	Kood	Olulisus ²⁵	Paiknemine ²⁶	Meede	Kood	Tegevuse tüüp	Märkused
Ränd- ja haudelinnud	Probleemsed pärismaised liigid	PI03	keskmise tähtsusega	sees	Probleemsete kohalike liikide ohjamine	MI05	probleemliigi tõrje	Väikeulukijaht laidudel ja rannaniitudel. Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilaiu HA-l ja Kõinastu HA-l.
	Hoolduse lakkamine	PA05	tähtis	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA01	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilaiu HA-l ja Kõinastu HA-l.
	Valed hooldusvõtted/maaharimise meetodite muutumine	PA02	tähtis	sees	Hoida ära looduslike ja poollooduslike elupaikade ning liikide elupaikade muutmine põllumajandusmaaks	MA01	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilaiu HA-l ja Kõinastu HA-l.

²⁵ Olulisuse liigitus: tähtis, keskmise tähtsusega, vähetähtis

²⁶ Paiknemine määrata: kas mõju on loodusala sisene, väline, mõlemad

	Jahipidamine	PG08	keskmise tähtsusega	sees	Jahipidamise, harrastuskalapüügi, harrastuspüügi või taimede ja seente kogumise korraldamine (sh elupaikade taastamine)	MG02	järelevalve kaitsekorra muutmine	Mõjuteguriks on jahipidamine rände ajal. Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilau HA-l ja Kõinastu HA-l.
Niidud ja kadastikud (1630*, 5130 6210*, 6280*, 6410, 9070)	Valed hooldusvõtted/maaharimise meetodite muutumine	PA02	tähtis	sees	Hoida ära looduslike ja poollooduslike elupaikade ning liikide elupaikade muutmine põllumajandusmaaks	MA01	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilau HA-l ja Kõinastu HA-l.
	Hoolduse lakkamine	PA05	tähtis	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA01	pärandniitude hooldustöö pärandniitude taastamistöö	Mõjuteguriks on metsastumine ja/või võsastumine. Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilau HA-l ja Kõinastu HA-l.
	Maakasutuse muutmine elamu-, äri- või tootmiskaas	PF01	keskmise tähtsusega	sees	Infrastruktuuri ehitamiseks ja arendamiseks kasutatava maa ümberehitamise mõju reguleerimine/vähendamine	MF01	järelevalve	Mõjutegur Väikese väina HA-l, Võilau HA-l ja Kõinastu HA-l. Ebaseaduslikud ehitised
Kaunis kuldking	Valed hooldusvõtted/maaharimise meetodite muutumine	PA05	tähtis	sees	Reguleerida niitmist, karjatamist ja muid samaväärseid põllumajanduslikke tegevusi	MA05	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina HA-l Karjatamise koormus peab olema mõõdukas.
Emaputk	Hoolduse lakkamine	PA05	tähtis	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA01	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina HA-l
Viigerhüljes	Kutseline kalapüük (põhjustab püütava liigi arvukuse vähenemist või häirimist)	PG01	Tähtis	sees ja väljas	Kutselise/tööstusliku kalapüügi, karpide ja vetikate püügi korraldamine (sh elupaikade taastamine)	MG01	muu	Mõjutegur Väikese väina HA-l. Hülgekindlate mõrdade

								propageerimine, teavitustöö
Soohiilakas	Hoolduse lakkamine	PA05	keskmise tähtsusega	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA01	pärandniitude hooldustöö	Mõjutegur Väikese väina hoiualal.

4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Kavandatud kaitsekorralduslikke tegevuste tabelisse on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Tegevused on planeeritud 12 aasta peale.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva surveteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 10. Kavandatud kaitsekorralduslikud tegevused

Nr	Tegevuse nimetus	Maht	Ühik	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud							
1	Linnustiku inventuur Võilaiu ja Kõinastu hoiualal	1	tk	inventuur	KeA	I	2036
2	Kaitsealuste taimede inventuur	1	tk	inventuur	KeA	I	2036
3	Võilaiu ja Kõinastu hoiualade elupaikade inventuur	733,7	ha	inventuur	KeA	I	2036
Hooldus, taastamine ja ohjamine							
4	Väinatammi avade rajamine			veekogu taastamistöö	Transpordiamet	II	2036
5	Pool-looduslike koosluste hooldamine	2147,79	ha	pärandniitude hooldustöö	Maaomanik/RMK	I	Igal aastal
6	Pool-looduslike koosluste taastamine	452,6	ha	pärandniitude taastamistöö	Maaomanik/RMK/KeA	I	2036
7	Väikeulukite jahipidamine Võilaiu ja Kõinastu hoiualadel	867,97	ha	probleemliigi tõrje	KeA	II	Igal aastal (vastavalt vajadusele)

8	Kraavide ja jõgede puhastamine, taastamine ja hooldamine			koosluse hooldustöö	KOV/Maaomanik/RMK	III	2036
Taristu, tehnika ja loomad							
9	Infotahvli hooldamine	2	tk	infotahvli hooldamine	KeA/KOV	III	Igal aastal (vastavalt vajadusele)
Kavad, eeskirjad							
10	Kaitsekorra ja kaitse-eesmärkide muutmine			kaitsekorra muutmine	KeA/KliM	I	1 kord kaheteistkümne aasta jooksul
11	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine			tegevuskava	KeA	I	1 kord kaheteistkümne aasta jooksul
12	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine			tegevuskava	KeA	I	1 kord kaheteistkümne aasta jooksul
Muu							
13	Järelevalve			järelevalve	KeA	I	Igal aastal

4.2 Kraavide ja jõgede puhastamine ja tammi avade rajamine

Üldjuhul on kraavide puhastamine või rekonstrueerimine looduskooslustele negatiivse mõjuga, aga teatud juhtudel võib kaaluda kraavide või muude vooluveekogude puhastamist kalade kudealade ja liikumise parandamiseks või veevahetuseks, mis võib kaudselt parandada ka mereelupaikade seisundit. Tegevus on võimalik, kui niiskusrežiimi muutmine ei mõjuta oluliselt niidukoosluste ja seal esinevate liikide seisundit. Kraavide või jõgede puhastamine tuleb Keskkonnaametiga kooskõlastada.

Väikese väina hoiualale jäävate Viirajõe ja Metsara jõe (endine Nenu kraav) suudmete puhastamine aitab vältida roostiku pealetungi ja on vajalik kaladele kudealade tagamiseks. Samuti võib tekkida Karjasaare jõe suudmeava puhastamise vajadus. Kraavide ja jõgede suudmealade kinni kasvamine on negatiivselt mõjutanud kalastiku seisundit. Praegu on kalade ränne piki kraave ülesvoolu takistatud ja nimetatud kraavide ja jõgede suudmealade avamisel oleks kalastikule positiivne mõju.

Lisaks on planeerimisel Tohlu kraavi taastamine ja uuendamine, mille peamiseks eesmärgiks on avada kalade rändetee. Tegevus on kalastiku rände ja kalavarude taastamise osas olulise tähtsusega. Tohlu kraav kulgeb läbi rannaniidu, mis on kohati raskesti hooldatav, alal on mudased veesilmad

ja piirkond on paiguti tugevalt roostunud. Kuigi üldjuhul tuleks rannaniitudel kraavide taastamist vältida, võib antud juhul kraavi uuendamine ala hooldamist hõlbustada, oluline on seejuures see, et kariloomad ei pääseks kraavide kaldaid sõtkuma. Väikese väina loodusala rannaniitude pikaajaline kaitse-eesmärk on täidetud. Kui eelmises kaitsekorralduskavas oli eesmärgiks säilitada vähemalt 1383 ha rannaniite, siis praeguseks on nende pindala suurenenud 1747 hektarini. Tohlu voolusängi taastamise projekti eelhindangus prognoositud võimalik rannaniidu kadu (1108 m²) on võrreldes rannaniitude kogupindalaga marginaalne. Seetõttu ei ole põhjust eeldada, et kraavi puhastamine kahjustaks ala kaitse-eesmärkide saavutamist, samas kui see aitaks kaasa rannaniitude hooldamisel ning parandaks kalasiku rännet ja kalavarude taastumist.

Kuigi Tohlu voolusängi taastamise projekti²⁷ eelhindangus on välja toodud, et kraavi taastamisega kaasneb rannaniidu kadu 1108 m² võrra, siis reaalne kadu tekib alles kaitsekorraldusliku tegevuse käigus ning seda kompenseerib oodatav rannaniidu seisundi paranemine läbi paranenud hooldamise tingimuste. Kraavi taastamiseks ja uuendamiseks on koostamisel keskkonnamõju hindamise eelhindang. Tohlu kraavi ei ole kaitsekorralduskava tegevuste kihile lisatud, kuna ei ole põhikaardil objektina kirjas.

Kärneri kraav on Kärneri küla reoveepuhasti suublaks. Reovee puhastussüsteem on samas asukohas tegutsenud 50 aastat ja Kärneri kraav puhasti suublana kasutusele võetud enne ala kaitse alla võtmist Väikese väina loodusalana. Olemasolevad andmed ei viita reoveepuhasti olulisele mõjule Kärneri kraavi ja rannaniidu praegusele seisundile ega vajadusele kraavi kogu pikkuses puhastamiseks. Olukorra parandamiseks oleks otstarbekas kraav puhastada, et reovesi niidult tõhusalt ära juhtida. Keskkonnaamet on oma seisukohta selgitanud AS-ile Kuressaare Veevõrk kraavi puhastamiseks 17.09.2026 kirjas nr 7-9/26/14532-5 ning tõi välja, et hooldada võib ja tuleb ainult Kärneri kraavi Allika-Oti kraaviosa, mis kulgeb puhasti väljavoolust kuni maasuluni (ligikaudu 285 m).

Oluline on märkida, et kraave ning jõgesid tuleb peale puhastamist ja taastamist ka hooldada vältimaks kinnikasvamist. Hooldamise eest võiks vastutada kas maaomanik, RMK või kohalik omavalitsus.

Väikese väina hoiualal oleks tammi tõttu takistatud veevahetuse parendamiseks kõige parem lahendus väinatammi avade (sildade) rajamine, mis looks paremad tingimused ka kalade rändeks erinevate väina osade vahel. Tammiavade rajamiseks on koostatud ka projekt²⁸ ja KMH eelhindang kuid hetkel ei ole projekti elluviimiseks leitud rahastust.

²⁷ Tohlu voolusängi taastamise projekti kooskõlastus registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 17.08.2026 nr 6-2/26/13837-2.

²⁸ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 19.04.2024 nr 6-3/24/3850-3.

5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine (tabel 11) keskendub kaitsekorralduslike tegevuste täitmise analüüsile, mida teostatakse 12-aastase intervalliga. Vajadusel, kui toimub kava uuendamine või muutmine enne regulaarset ülevaatamist, mille käigus uuendatakse tegevuste tabelit, tuleb läbi viia ka eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine.

Kaitse tulemuslikkuse hindamine toimub vastavalt Euroopa Liidu rahastuse toel valminud Eesti jaoks kohandatud loodusobjektide kaitse tulemuslikkuse hindamise metoodikale ja selle eesmärk on hinnata laiemalt, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja kaitseväärtuste seisundi paranemise²⁹. Käesoleva kava koostamise käigus ei ole läbi viidud kaitse tulemuslikkuse hindamist.

Kaitsekorralduskava kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamise aluseks on eelmise kava kaitsekorralduslike tegevuste tabel.

Tabel 11. Eelmisel kaitsekorraldusperioodil planeeritud tegevuste elluviimise hindamine

Tegevuse nimetus	Täitmise ulatus	Märkused
Inventuurid, seired, uuringud		
Põhjataimestiku seire	Tehtud	Põhjataimestiku seire on koondatud mereseire alla, eelmised 6 seirejaama on arhiveeritud.
Mereseire	Pooleli	Väikese väina HA on jagatud kaheks: Liivi lahe kirdeosa rannikuvesi ja Kassari-Õunaku lahe rannikuvesi.
Ohtlike ainete seire rannikmeres	Pooleli	On seotud mereseirega, tehakse igal aastal.
Hanede, luikede, sookurgede seire	Pooleli	Seiret tehakse iga kolme aasta tagant.
Meresaarte linnustiku seire	Pooleli	Tegevus on pooleli, seiret tehakse iga kuue aasta tagant.
Hülgesire	Pooleli	Seiret tehakse igal aastal
Ohustatud soontaimede ja samblaliikide seire	Pooleli	Seirejaamad on arhiveeritud, kuna nende seirekohtade seireandmed sisestatakse edaspidi KESEsse liigileiukoha kirjetega.
Ohustatud taimekoosluste seire	Tehtud	Seirejaamad on arhiveeritud, kuna nende andmed sisestatakse edaspidi KESEsse inventeeritud elupaikade kirjetega.
Linnustiku inventuur	Tehtud	Väinamere linnuala Saaremaa ja Muhu ranniku haudelinnustiku ja rändel peatuvate veelindude inventuur 2017. a.
Linnustiku tulemusseire	Pooleli	HA-l tehakse haudelinnustiku punktloendusi iga kuue aasta tagant, kokku 12 seirejaama ning 17

²⁹ Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis. Kättesaadav: [Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis | Keskkonnaamet](#)

		seirejaamas haudelindude koosluste loendust (sh rannaniidud ja väikesed meresaares).
Hooldus, taastamine ja ohjamine		
Röövloomade tõrje laidudel	Tehtud	Peamiselt on väikeulukijahti peetud Võilaiul. Jätkatakse.
Hülgekindlate mõrdade propageerimine	Tegemata	Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole tehtud.
Pool-looduslike koosluste taastamine	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud.	KKK nägi ette 1547 ha pärandniidu taastamise; aastatel 2015-2025 taastati 641 ha ehk 41% plaanitud; (neist taastatud aladest oli 2025. a hoolduses 572 ha ehk 89%)
Pool-looduslike koosluste hooldamine	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud	KKK nägi ette 2535,3 ha pärandniidu hooldamise ja 2025. a oli hoolduses 1581,82 ha ehk 59,8%.
Taristu, tehnika ja loomad		
Tähiste ja infotahvlite paigaldamine	Tehtud	Võilau HA-l infotahvlid, Kõinastu HA-l infotahvlid, Igakülas infotahvel, Väikese väina hoiuala piiritähised, Väinatammil Saarte geopark kaart
Kavad, eeskirjad		
Kaitse-eesmärkide muutmine - linnud	Tegemata	Ettepanek oli lisada hoiuala kaitse-eesmärkide hulka 41 liiki kurvitsalisi ning lisaks ka need liigid, kellest peatuvad ena kui 1% rändetee asurkonnast hoiualal (va kormoran) ja sarvikupütt. Suurem osa kurvitsalistest on kas Väinamere LiA või Väinamere LoA kaitse-eesmärgiks ning sellega on liigid kaitstud, seega Keskkonnaamet ei pea vajaduseks lisada liigid ka Väikese väina HA kaitse-eesmärgiks.
Kaitse-eesmärkide muutmine – elupaikade lisamine	Tegemata	Tehtud ettepanek lisada elupaigad 1140 ja 1170 loodusala kaitse-eesmärgiks ning 1110 Väikese väina hoiuala kaitse-eesmärgiks.
Kaitse-eesmärkide muutmine – elupaikade välja arvamine	Tegemata	Tehtud ettepanek arvata elupaigad 1210, 1230 ja 1310 kaitse-eesmärkidest välja.
Kaitse-eesmärkide muutmine – taimeliikide lisamine	Tegemata	Ettepanek oli kaaluda hariliku muguljuure, kärbesõie, randtarna, rand-soodaheina, soohiilaka ja liht-randpunga lisamist kaitse-eesmärkide hulka. Kõik nimetatud taimeliigid, v.a soohiilakas ei kuulu loodusdirektiivi liikide hulka. Ettepanek lisada soohiilakas kaitse-eesmärgiks on lisatud tabelisse nr 6.
Muu		

Jõesuudmete puhastamine ja tammi avad	Pooleli	Tammi avade laiendamiseks on projekt ja eelhindang tehtud. Transpordiametil puuduvad hetkel vahendid jätkamiseks. Eelmises kavas toodi välja Nenu (uue nimega Metsara jõgi) ja Viira jõesuudmete puhastamine, mida ei ole tehtud. Tartu Ülikooli Mereinstituut teeb uuringut „Piirkondlike kalapüügipiirangute ning kalade piirmõõtude kaasajastamine“, kus muuhulgas uuritakse Metsara jõge ja selle kalastiku. Uuringust selgub, kas jõgesid oleks vaja puhastada või mitte. Tegevus pannakse kirja ka käesolevasse kaitsekorralduskavasse.
Järelevalve ja hoiuala olukorra jälgimine	Töös	Pidev
Kõrgepingeliini muutmine lindudele ohutumaks	Tehtud	Kõrgepingeliinid on eemaldatud

6. KÜLASTUSKORRALDUS

Olemasolevate avalikke külastustaristu objektidega saab tutvuda Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduses → „[Huvipunktid](#)“.

Võilaiu hoiualal, Kõinastu laiule mineku parklas, Kõinastule keerava tee alguses, Igakülasja Koguvs on „LIFE to alvars – loopealsed“ infotahvel ja Väinatammil on Saarte geopargi kaart.

Hoiuala on tähistega tähistatud.

Planeerimisel on Poripõllu matkarada ja see algaks Õ/Õ parklast ja suunaga Kapussaarele. Enamus kavandatavast matkarajast jääb loodusalast välja, kuid seal on võimalik tutvustada nii hoiuala kui ka loodusala kaitse-eesmärke. Saaremaa valla tellimusel on koostatud eelprojekt matkaraja ehituseks Õ-parklast kuni Kapussaare poolsaare tippu ja tagasi, kuid ei ole teada millal matkarada valmiks.

KASUTATUD ANDMEALLIKAD

- EELIS. (2010). Kasutamise kuupäev: 29.09.2026, allikas <https://www.eelis.ee/ala/1587217920>
- Helm, A., Kalamees, R., Kukk, T., Mesipuu, M., & Roosalu, E. (2010). *Juhend loodusdirektiivi I lisa pool-looduslike elupaigatüüpide seisundi hindamiseks*. Tartu: Pärandkoosluste Kaitse Ühing.
- Keskkonnaamet. (2021). *Pärandniitude tegevuskava*.
- Lotman, S., & Rannap, R. (2020). *Rannaniitude hoolduskava*. Penijõe: Pärandkoosluste Kaitse Ühing.
- Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Tallinn: Auratrükk.
- Riigikantselei. (2010). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 22.01.2026, allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052023005?leiaKehtiv>
- Roosalu, E. (2019). *Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava*. Tartu.
- Loodusdirektiivi mereelupaikade seisundi hindamine ja EL Looduse taastamise määruse mereelupaikade piiritlemine. (2024). Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut.
- Luikede rändekogumite seire. (2022) MTÜ Taevask
- Saaremaa rannikulõugaste inventuur. (2025). Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut.
- Väikese väina hoiuala niiduelupaigatüüpide inventuur. (2025) Metsaruum OÜ
- Väikese väina hoiuala, Aljava käpaliste püsielupaiga ja Või merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava 2014 - 2023. Keskkonnaamet
- Väinamere linnuala Saaremaa ja Muhu ranniku haudelinnustiku ja rändel peatuvate veelindude inventuur 2017. a.
- Väikese väina loodusala (Kõinastu ja Võilaiu hoiuala) kaitsekorralduskava. (2023) Keskkonnaamet